

Salvador Dali *Carmen z kastanietami*

Znajdź na wystawie jego rzeźby, a wśród nich *Carmen z kastanietami*.

Rozmowa, pytania pomocnicze:

1. Co to jest taniec? Po co ludzie tańczą?
2. Jakie znacie obrazy, filmy, książki, w którym pokazani są tańczący ludzie? Jak się zachowują?
3. Kto z was był w operze? Z czego składa się to widowisko?
(*Nauczyciel streszcza „Carmen” – krótki opis znajdzie na tablicy przy cyklu „Carmen” Pabla Picassa:*

„Pablo Picasso stworzył cykl Carmen jako serię ilustracji do powstałej w 1845 r. niezwykle popularnej noweli Prospera Mérimée o tym samym tytule. Artysta wykonał 38 rycin ukazujących twarze kobiet i mężczyzn, głowy byków, a także kompozycje ze scenami z życia mieszkańców Andaluzji. Edycję noweli wraz z pracami Picassa opublikowano po raz pierwszy w 1949 r. pod egidą Bibliothèque Française w Paryżu. Jej druk w nakładzie 320 egzemplarzy powierzono słynnemu atelier Rogera Lacourière’a. Opowieść ta długo inspirowała artystów i doczekała się wielu adaptacji, w tym słynnej opery Georges Bizeta wystawionej po raz pierwszy w 1875 r.

W noweli Prospera Mérimée Carmen została przedstawiona jako piękna, demoniczna oraz targana wieloma sprzecznymi namiętnościami Cyganka. Akcja opowieści rozgrywa się w Andaluzji i opowiada o losach żołnierza Don José Navarro, którego życie odmieniło spotkanie Carmen. Cyganka podstępnie uwiodła mężczyznę, a ten porzucił dla niej uczciwe życie. Wkraczając na ścieżkę przestępstwa nie wahał się napadać kraść, a nawet zabić. Do historii nieszczęśliwej miłości Don José Navarro wpleciono, zwłaszcza w wersji operowej, wiele elementów bezpośrednio odnoszących się do corridy. Carmen niewzruszona poświęceniem José i głucha na jego błagania, popadła w zauroczenie młodym i odnoszącym już sukcesy pikadorem o imieniu Lucas, którego w operze przemieniono w matadora Escamillo. Targany zazdrością i złością José postanawia zabić Carmen. Jej śmierć następuje w tym samym momencie, kiedy na pobliskiej arenie Escamillo zadaje ostatni, śmiertelny cios zwierzęciu”).

4. Co pokazuje rzeźba *Carmen*? Opiszcie ją.
5. Dlaczego Dali pozbawił swoją Carmen twarzy? Może dziewczyna jest uosobieniem każdego człowieka, może jest jeszcze inne wyjaśnienie? Uzasadnij odpowiedź.
6. Jak określisz tancerkę – jest spokojna czy pełna uczuć, emocji?
7. W jaki sposób Dali uzyskał efekt ruchu postaci? Zwróć uwagę, z jakiego materiału wykonana jest rzeźba.
8. Jaką rolę odgrywają kastaniety podczas tańca?

9. Przyjrzyj się uważnie pozostałym rzeźbom artysty. Którą z nich uważasz za najpiękniejszą i dlaczego? Napisz w domu charakterystykę wybranej postaci „zaklętej” w rzeźbie. (Oprócz *„Carmen z kastanietami”* na wystawie znajdują się *„Nosorożec ubrany w koronki”* i *„Minotaur”*. Może to być pretekst do przyjrzenia się właśnie ostatniemu z wymienionych dzieł – w odniesieniu do mitologii.)